

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-75 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-28/564-177
Karar Tarihi : 04.05.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Harun ULU, Harun GÜNDÜZ

C. ŞİKAYET EDEN : - Volkan KEL
Volkan Petrol Kırçasalılı-Uzunköprü/Edirne
- Mehmet Nuri PARILDAR
Onbırnisan Beldesi Namık Kemal Cad. No:19 Suluç/Şanlıurfa
- Hasan Hüseyin Onbaşı Petrol Tic. Ltd. Şti.
İzzetbey Mah. Alpaslan Türkeş Cad. No:33 Çumra/Konya

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Petrol Ofisi A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. No:33-37 Maslak/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Petrol Ofisi A.Ş. tarafından dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına intikal eden ve aşağıda yer verilen şikayetler ile ilgili olarak hazırlanan 7.3.2011 tarih ve 2010-1-360/İİ-11-139-İAY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 17.3.2011 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca ilgili şirket hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 26.04.2011 tarih ve 2011-1-75/ÖA-11-139.İAY sayılı Önaraştırma Raporu 29.04.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/109 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvurularda özetle; Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ) ile şikayetçiler arasındaki dikey anlaşmaların ve çeşitli uygulamaların 4054 sayılı Kanun ile 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; taraflar arasındaki dikey ilişkilerin sonlandırılmış ve tapudan gerekli terkinlerin yapılmış olması, teminat mektupları ve ipotek ile ilgili konuların 2002/2 sayılı Tebliğ dışında kalması nedeniyle konuyla ilgili yapılacak bir işlemin bulunmadığı, bu nedenle şikayetlerin reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Mehmet Nuri Parıldar'ın 24.1.2011; Volkan Kel'in 1.2.2011; Hasan Hüseyin Onbaşı Petrol Ltd. Şti.'nin ise 2.3.2011 tarihlerinde kurum kayıtlarına giren şikayet dilekçelerinde özetle; intifa ve ipotek haklarının terkinin ile teminat mektuplarının iade edilmediğine ilişkin başvurular yapıldığı anlaşılmaktadır.

11-28/564-177

50 Dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, POAŞ'ın şikâyetlerle ilgili terkin işlemlerini gerçekleştirdiği görülmektedir. Öte yandan, teminat mektuplarının iade edilmediği yönündeki şikayete ilişkin olarak ise, teminat mektupları bayilik sözleşmelerinin, dolayısıyla rekabet etmeme yükümlülüğünün süresine etki eden bir unsur olarak kabul edilemeyeceğinden 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı, Rekabet Kurulunun teminat mektuplarının iadesine karar verme yetkisinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

İpoteklerin Terkinine İlişkin Değerlendirme

60 Akaryakıt sektörü uygulamalarında, bayilik sözleşmeleri ile birlikte dağıtım firmaları lehine tesis edilen uzun süreli intifa veya kira hakkı gibi hakların yanında, dağıtım firmaları lehine ipotek haklarının da tapuya tescil edildiği görülmektedir. Dosya kapsamında incelenen başvurularda ipotek haklarının da bayilik sözleşmeleri ve intifa hakkı ile birlikte grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı ve ipoteğe ilişkin tapudaki kayıtların terkin edilmesi gerektiği yönünde şikayetler yer almaktadır.

Bilindiği üzere, ipotek bir kişisel alacağın teminat altına alınması amacını güder. Türk Medeni Kanunu'nun 881. maddesinde; halen mevcut olan veya henüz doğmamış olmakla beraber doğması kesin veya olası bulunan herhangi bir alacağın ipotekle güvence altına alınabileceği düzenlenmiştir.

70 Rekabet Kurulunun intifa, kira vb. haklara müdahale etmesinin temel nedeni, bu sözleşmelerin sürelerinin akaryakıt bayilik sözleşmelerindeki rekabet etmeme yükümlülüklerinin süresine etki etmesidir. İpotek hakkı ise akaryakıt bayilik sözleşmelerinin dolayısıyla rekabet etmeme yükümlülüğünün süresine etki eden bir hak olmayıp sadece alacağı teminat altına almaktadır. Dolayısıyla 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen rekabet yasağı süresi ile bağlantısı bulunmamaktadır. Bu nedenle, teminat altına alınan alacağa bağlı bir hak olan ipotek hakkının terkinine ancak mahkemeler karar verebilecektir. Bununla birlikte bir alacağı teminat altına almak için ipotek kurulunca, borçlunun kişisel sorumluluğu devam eder; bu sorumluluğun yanında ipotek dolayısıyla gayrimenkul ile sorumluluk doğmuş olur. Gayrimenkulün paraya çevrilmesinden elde edilen meblağ alacağı karşılamazsa, rehinli alacaklı borçlunun diğer malvarlığı değerlerine de başvurabilir. Dolayısıyla borçlu aynı zamanda ipotekli gayrimenkulün maliki olduğunda, kişisel sorumluluk ile gayrimenkul ile sorumluluk bir arada bulunur. Böylece ipotek sadece üzerinde akaryakıt istasyonu kurulu bulunan

80 gayrimenkulü ilgilendirmemekte, borçlunun şahsi sorumluluğunu da gerektirmektedir. Ayrıca bir taşınmaz üzerindeki ipotek hakkının varlığının, bayinin o taşınmaz üzerinde kurulu bulunan/kurulacak istasyonda yeni bir dağıtım firmasıyla anlaşmasına engel olmayacağı değerlendirilmektedir. Zira ipotek alacağın teminatı mahiyetinde bir sınırlı aynı hak olup, borcun ifa edilmemesi halinde alacaklıya, ipotek hakkına konu taşınmazı icra yoluyla sattırmak suretiyle, alacağını öncelikle tahsil etme yetkisi verir. Buna mukabil ipotek hakkı sahibinin intifa ve kira hakkı sahibi gibi, ipotek konusu taşınmazı kullanma yetkisi yoktur. Bundan dolayı ipotek konusu taşınmazın malik tarafından gerek mülkiyeti gerekse kullanım hakkı diğer bir kişiye devredilebilir. Bunun için rehin hakkı (ipotek hakkı) sahibinin muvafakatının alınmasına da ihtiyaç yoktur.

90 Bu açıklamalar çerçevesinde, sona eren dikey anlaşmalar nedeniyle ipotek haklarının da sona erdiğine veya tarafların karşılıklı alacağının bulunup bulunmadığına ilişkin hususlar ancak taraflar arasındaki özel hukuk ilişkisine göre mahkemelerde çözümlenebileceğinden, ipotek hakkının kaldırılmasına da ancak mahkemelerin karar verebileceği ve bu hususun Rekabet Kurulunun görev alanında olmadığı değerlendirilmektedir.

11-28/564-177

J. SONUÇ

100

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Volkan KEL, Mehmet Nuri PARILDAR ve Hasan Hüseyin Onbaşı Petrol Tic. Ltd. Şti. ile Petrol Ofisi A.Ş. arasındaki dikey ilişkilerin sonlandırılmış ve tapudan gerekli terkinlerin yapılmış olması, teminat mektupları ve ipotek ile ilgili konuların 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen rekabet yasağı süresi ile bağlantısının bulunmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetlerin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.